

Samrådsredogörelse

E4 Håknäskälen faunabro

Nordmalings kommun, Västerbottens län

Vägplan 2025-03-20

Ärendenummer: TRV 2023/66117

Trafikverket

Postadress: Storgatan 60, 903 30 Umeå

E-post: trafikverket@trafikverket.se

Telefon: 0771-921 921

Dokumenttitel: Samrådsredogörelse, E4 Håknäskälen faunabro, Nordmalings kommun,
Västerbottens län

Dokumentdatum: 2025-03-20

Ärendenummer: TRV 2023/66117

Kontaktperson: Therese Lundin Engbo, Trafikverket

Innehåll

1	Sammanfattning	4
2	Samrådsrets	4
3	Samråd	4
3.1.	Samråd inför Länsstyrelsens beslut om betydande miljöpåverkan	4
3.1.1.	Samråd med berörd länsstyrelse	4
3.1.2.	Samråd med berörd kommun	5
3.1.3.	Samråd med de enskilda som särskilt berörs	5
3.1.4.	Samråd med övriga berörda samt övriga berörda myndigheter och organisationer	7
3.2.	Samråd vid utformning av planförslaget	7
3.2.1.	Samråd med berörd länsstyrelse	7
3.2.2.	Samråd med berörd kommun	7
3.2.3.	Samråd med de enskilda som särskilt berörs	7
3.2.4.	Samråd med övriga berörda samt övriga berörda myndigheter och organisationer	9
4	Övrigt – konsultation i frågor som har betydelse för det samiska folket	10

1 Sammanfattning

I denna samrådsredogörelse sammanställs och sammanfattas hur samrådet bedrivits, vilka synpunkter som kommit in från enskilda, myndigheter och organisationer samt var yttrandena, minnesanteckningar och protokoll från samrådet finns i sin helhet. I samrådsredogörelsen visar Trafikverket hur de inkomna synpunkterna beaktats.

Alla inkomna yttranden finns diarieförda hos Trafikverket under ärendenummer TRV 2023/66117. I det ärendet läggs även alla underlag i form av protokoll, minnesanteckningar, tjänsteanteckningar m.m. Alla handlingar är daterade och spårbara.

Samrådsunderlag som ligger till grund för länsstyrelsens beslut om betydande miljöpåverkan har funnits tillgängligt för de enskilda som kan antas bli särskilt berörda på Trafikverkets hemsida samt på Trafikverkets Umeåkontor mellan 2023-12-07 – 2024-01-07. Utskick av inbjudan till samråd gjordes 2023-12-01.

Samrådshandlingar till grund för samråd vid utformning av planförslaget har funnits tillgängligt på Trafikverkets hemsida samt på Trafikverkets Umeåkontor mellan 2024-10-30 – 2024-11-22. Utskick av inbjudan till samråd gjordes 2024-10-25. Berörda fastighetsägare har erbjudits ett personligt samrådsmöte på orten genom särskild förfrågan som skickades i samband inbjudan till samrådet samt genom kompletterande utskick 2024-11-08. Svar om samrådsmöte på orten önskades senast 2024-11-25.

2 Samrådsrets

Samråd inför Länsstyrelsens beslut om betydande miljöpåverkan

Samrådsretsen har identifierats utifrån de enskilda som särskilt berörs. Förutom de enskilda som berörs av projektet har även de myndigheter som har ett väsentligt intresse i saken tagits med i samrådsretsen.

Samråd vid utformning av planförslaget

Samrådsretsen har identifierats utifrån de enskilda som särskilt berörs. Förutom de enskilda som berörs av projektet, fastighetsägare och rättighetsägare, har även de myndigheter, organisationer och föreningar som har ett väsentligt intresse i saken tagits med i samrådsretsen.

3 Samråd

3.1. Samråd inför Länsstyrelsens beslut om betydande miljöpåverkan

3.1.1. Samråd med berörd länsstyrelse

Länsstyrelsen har genom mailutskick blivit informerade om samrådsperioden för samrådsunderlaget. Då samrådet för samrådsunderlaget genomförts skickas samrådsunderlaget och samrådsredogörelsen till Länsstyrelsen i Västerbotten med begäran om beslut om betydande miljöpåverkan.

Komplettering 2025-02-17

Länsstyrelsen har 2024-04-12 beslutat att projektet inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Länsstyrelsen är positiva till att en faunapassage anläggs och konstaterar att det tillsammans med stängselåtgärder innebär färre viltolyckor, underlättar renskötseln och skapar bättre framkomlighet längs E4. Direkta och indirekta effekter/konsekvenser för Natura 2000-områden behöver bedömas i kommande arbete. Länsstyrelsen bedömer att miljöpåverkan på kulturmiljön inte är av betydande slag.

Vidare anger länsstyrelsen att det är viktigt att den invasiva arten vresros tas om hand eftersom den kan spridas via biflödet till Öreälv. Avslutningsvis önskas tydligare figurer över naturvärden i kommande handlingar.

Trafikverkets svar: Torsmyrans och Öreälvens Natura 2000-områden berörs inte av direkt markintrång och vägåtgärderna bedöms inte på ett betydande sätt påverka miljön i Natura 2000-områdena. I vägplanens plan- och miljöbeskrivning bedöms påverkan på Natura 2000-områden. Trafikverket noterar att Länsstyrelsen anser att miljöpåverkan på kulturmiljön inte är av betydande slag. Hur den invasiva arten vresros hanteras inom projektet kommer att beskrivas i det fortsatta arbetet med vägplan och bygghandling. Kartor som redovisar naturvärden kommer att ses över och förtydligas i vägplanens planbeskrivning.

3.1.2. Samråd med berörd kommun

Nordmalings kommun har genom mailutskick fått en samrådsremiss där de blivit informerade om samrådet. Inget yttrande har under inkommit under samrådsperioden.

3.1.3. Samråd med de enskilda som särskilt berörs

En fastighetsägare är positiv till att det byggs en faunapassage då ett behov finns i området. Fastighetsägaren anser att E4 bör sänkas ner och faunapassage placeras mitt på Håknäskälen, man menar att det borde minska koldioxidutsläppen. Vidare anser man att viltstängsel bör dras hela vägen mellan E4-bron och korsningen mellan E4 och väg 515 för att minska risken att renar kommer ut på E4. Då anser man att en nerfart behöver byggas från väg 522, vilket skulle underlätta för traktorer att passera E4 vilket man i dagsläget ser som problematiskt.

Trafikverkets kompletterande svar, 2025-02-17: Vägplanen omfattar viltstängselåtgärder på sträckan mellan Torsmyrans rastplats fram till korsningen med vägar 514/515. Det innebär att vägplanen inte omfattar indragning av viltstängsel längs med vägar 514/515 eller anläggandet av viltstängsel mellan korsning 514/515 och bro över Öreälven. Anläggande av viltstängsel bedöms på dessa sträckor försvåras av terrängen, ledningar, vattendrag, byggnader som ligger nära vägen samt svårigheter att på ett funktionellt sätt kunna ansluta viltstängsel mot den befintliga bron över Öreälven.

Trafikverkets svar: Trafikverket tackar för yttrandet. Trafikverket avser att placera faunabron strax öster om Torsmyrans naturreservat i där väg E4 går ner i skärning och goda höjdstöd för en brokonstruktion finns. Denna placering innebär att man gör mindre åverkan på omkringliggande natur då ramper upp till bron blir kortare. Det behöver dessutom inte tillföras lika mycket massor jämfört med om faunbron byggs på slät mark.

Placering tangerar även ett område där både vilt och ren rör sig och placeringen är även samrådd med Vapsten sameby för att fungera för deras renskötsel.

Komplettering av stängslet kommer att genomföras i anslutning till väg 515 och 514 för att förhindra att ren och vilt tar sig in på väg E4. Stängslet dras in ca 100 meter på dessa vägar från väg E4. Stängsel kommer även att anläggas ner mot bron över Öre älv.

I dagsläget finns det inga planer för en planfri passage under E4 och det kommer inte genomföras inom ramen för det här projektet.

En önskan har inkommit att åtkomsten till skog inte ska påverkas negativt av projektet och att det ska finnas trafiksäkra av- och påfarter till skogsbruket då området ses som problematisk med avseende på viltstängsel och järnvägen. Vidare så ställs frågan om det kommer finnas restriktioner kring faunapassagen.

Trafikverkets svar: *Vi kommer inom ramen för detta projekt inte utföra några åtgärder på befintlig väg E4. De stängselåtgärder som utförs ska ta hänsyn till att inte försämra åtkomsten till skogen, vi tar med oss detta i vidare projektering.*

Syftet med projektet är att skapa en planfri passage i form av en bro för ren och vilt så att de kan passera väg E4 på ett säkert sätt och att minimera antalet djur som kommer ut på vägen. De restriktioner som kommer finnas för faunabron är att tyngre fordon inte får färdas över faunabron. Faunabron får inte heller stängas av med tillfälliga stängsel mer än högst någon dag per år. För faunapassagens funktion bör inte jakt pågå invid passagen, vi önskar därför att jaktorn inte anläggs i faunabrons direkta närhet.

Vattenfall

Vattenfall meddelar att det inom och i närheten av angivet område för den tänkta faunabron och stängselåtgärderna finns befintliga luftledningar. De ser fram emot fortsatt dialog och informerar att eventuell ledningsflytt kan ta lång tid och behöver påbörjas i god tid. De informerar även om ett projekt som de har som bland annat innehåller en uppdatering av fördelningsstationen i Långed och som kommer innebära nya luftledningar från Långed och ner förbi Håknäs.

Trafikverkets svar: *Trafikverket tackar för uppgifterna. Trafikverket tar med sig informationen och kommer att ha en fortsatt dialog med Vattenfall rörande deras ledningar i området. Initialt bedömer inte Trafikverket att Vattenfalls luftledningar kommer påverkas, men skulle det ske påverkan kommer avtal att förhandlas fram för hanteringen.*

Vapsten sameby

Två tidiga samråd har hållits med Vapsten sameby. Ett samråd skedde 2018-01-30 och ett samråd 2023-06-05. Trafikverket kommer fortsättningsvis att ha löpande dialog med Vapsten sameby under projektets gång.

Inga synpunkter har inkommit från Vapsten sameby under samrådet.

3.1.4. Samråd med övriga berörda samt övriga berörda myndigheter och organisationer

Försvarsmakten

Försvarsmakten delgavs samrådsunderlaget för påsyn med samma samrådsperiod som övrig samrådsrets. Utöver detta skickades även en separat fråga över till försvarsmakten där Trafikverket lyfter risken med att ett höjdhinder byggs in på väg E4. Trafikverket efterfrågar försvarsmaktens syn på detta samt om försvarsmakten ser ett behov av att den tillfälliga omledningsvägen som är planerad borde bli permanent för att säkerställa framkomlighet.

Försvarsmaktens yttrande: Försvarsmakten meddelar att man inte har något att erinra mot den planerade åtgärden i form av anläggande av faunapassage.

Rörande Trafikverkets fråga avseende permanent omledningsväg ser försvarsmakten inget behov i dagsläget men att det i framtiden kan förändras och myndigheten är positiv till smidig omledning i området.

Trafikverkets svar: Trafikverket tackar för yttrandet och tar med sig Försvarsmaktens synpunkter vidare i projekteringen.

3.2. Samråd vid utformning av planförslaget

3.2.1. Samråd med berörd länsstyrelse

Länsstyrelsen Västerbotten har fått en inbjudan till samråd men har inte lämnat yttrande.

3.2.2. Samråd med berörd kommun

Nordmalings kommun har fått en inbjudan till samråd men har inte lämnat yttrande.

3.2.3. Samråd med de enskilda som särskilt berörs

Två fastighetsägare har önskat samrådsmöte på orten, varav en senare kände sig nöjd med svar på sina frågor via telefon.

Fastighetsägarna hade frågor om nytt viltstängsel samt hur stängning av anslutningar kommer att hanteras. Olika lösningar för att säkerställa anslutningar diskuterades och att det är viktigt att åtkomst till fastigheter säkerställs.

Trafikverkets svar: En enskild anslutningspunkt mot allmän väg kan spärras eller ändras. Det beslutet har ingenting med fastställelsebeslutet av vägplanen att göra och kan överklagas särskilt (berörda delges). Den föreslagna spärrningen av anslutningen väster om planerad faunabro framgår av illustrationskarta (km 0/240). På samma anslutningspunkt kommer ett viltstängsel att sättas upp med stöd av fastställelsebeslutet av vägplanen (se plankartan) som kommer få samma verkan som det särskilda spärrningsbeslutet. De fastigheter som idag nyttjar aktuell anslutningspunkt kommer istället att ta väg ut mot allmän väg 515. För att säkerställa rätt för berörda fastigheter kommer den befintliga gemensamhetsanläggning (GA) att omprövas inom ramen för en lantmåteriförrättning som Trafikverket (norra regionen) kommer att söka och bekosta med stöd av lagakraftvunnet spärrnings- och fastställelsebeslut.

Vid befintlig anslutningspunkt mot allmän väg E4 vid sektion km 2/180 dras viltstängsel in så att 25 meter långa fordon kan stanna och öppna grinden på ett trafiksäkert sätt. Anslutningen är markerad på plan- och illustrationskartor.

Ett yttrande har inkommit gällande infarten till Håknäs och en fråga om denna ska göras om i projektet.

Trafikverkets svar: Trafikverket tackar för synpunkten. Det här projektet omfattar anläggande av faunabro samt viltstängselåtgärder, i övrigt ingår det inte att göra några förändringar på E4. Därmed kommer det inte inom ramen för detta projekt att genomföras åtgärder på infarten till Håknäs.

Vattenfall Eldistribution AB

Vattenfall inkommer med ett yttrande om att de har elnätanläggningar i området. Vattenfall har inget att erinra så länge projektet håller säkerhetsavstånd till deras anläggningar. Kartor med markerade anläggningar var bifogat yttrandet.

I ett pågående projekt i korsning E4/514/515 kommer nya kablar att läggas under E4:an på västra sidan av väg 514/515. Befintliga kablar bedöms tas ur drift under februari-maj 2025.

Trafikverket svar: Trafikverket tar med sig informationen i det fortsatta plan- och projekteringsarbetet. Samordning med Vattenfall Eldistribution AB:s pågående projekt kommer att ske.

Vapsten sameby

Samebyn konstaterar att Trafikverket har inarbetat samebyns synpunkter avseende stängsel runt rastplatsen i Torsmyran och korsningen väg 514/515 på ett bra sätt samt att faunabron har placerats på den plats som man hade ett gemensamt platsbesök på. Samebyn önskar en bredare faunabro än föreslagna 20 m eftersom det skulle innebära ett mer säkert sätt att driva en större renhjörd över bron. Om passagen blir för trång kan renhjorden vända eftersom faunabron då kan upplevas som en fara.

Trafikverket svar: Trafikverkets erfarenhet från liknande projekt är att faunabroar med motsvarande bredd som i detta projekt har visat sig fungera bra även för att driva renhjördar med fler än 500 renar. Faunabron har i samråd med samebyn placerats på en plats med bra terrängstöd som möjliggör en god funktion som planskild faunapassage.

3.2.4. Samråd med övriga berörda samt övriga berörda myndigheter och organisationer

Nordmalings skoterklubb

Skoterklubben är positiv till en faunabro vid Håknäskälen och uppger att de har en etablerad skoterled som passerar över E4 vid Torsmyrans rastplats. Det är den enda överfarten inom kommunen som korsar E4 på vägbanan. Klubben vill få bort alla farliga vägöverfarter och önskar därför att hänsyn tas till trafiksäkerheten genom att upplåta en del av faunabron som nyttjande till skoterled. Skoterleden används inte bara för skoter utan även av både djur och människor.

Trafikverkets svar: Faunabron och viltstängsel anläggs med syfte att minska risken för att renar och älgar tar sig in på vägen och för att underlätta för djuren att säkert passera över vägen. Faunabron kommer inte att upplåtas som skoterled. Om faunabron används av enstaka skotrar för att korsa vägen ska hänsyn tas till renar och vilt. Reflexer, grillplatser, rastytor eller andra anordningar får inte anläggas i anslutning till faunabron då detta kan skrämja bort ren och vilt och därmed försämra funktionen av faunapassagen. Vid samebyns flytt av renar på faunabron ska detta respekteras så att flytten inte störs, försvåras eller hindras.

Försvarmakten

Försvarmakten har ingen erinran mot projektet men lyfter fram vikten av att förbifarten hålls i fullgod farbar standard under hela byggtiden. Vidare önskar Försvarmakten hållas informerad i god tid om när byggarbetena inleds och om det finns begränsningar vid förbifart under projektiden. Kontakt sker via mail och ärendenummer som framgår av yttrandet.

Trafikverkets svar: Den tillfälliga förbifarten kommer att hålla en fullgod standard under hela byggtiden. Förbifarten har belagd bredd 7,5 m och utformas med två körfält så att trafik kan ske samtidigt i båda riktningarna. Trafikverket kommer att informera Försvarmakten om byggstart och meddela om det uppstår eventuella framkomlighetsbegränsningar under byggtiden.

4 Övrigt – konsultation i frågor som har betydelse för det samiska folket

Enligt lag om konsultation i frågor som rör det samiska folket har Trafikverket i samband med att samråd samrådsunderlag påbörjades, skickat ut konsultationsförfrågningar. Förfrågan har gått till Sametinget, SSR och berörd sameby (Vapsten sameby). Inget svar har inkommit från Vapsten sameby rörande konsultationsförfrågan, Trafikverket tolkar därmed detta som att ingen konsultation efterfrågas.

SSR

SSR meddelar att man avstår från konsultation i ärendet och hänvisar till berörd sameby.

Trafikverkets svar: Trafikverket tackar för svart. En konsultationsförfrågan har skickats ut till berörd sameby. Den berörda samebyn kommer, oavsett om de tackar ja till konsultationen eller ej, fortsatt samrådas med inom ramen för vägplanen.

Sametinget

Sametinget meddelar att man mottagit remissen för samrådsunderlaget samt förfrågan om sametinget önskar konsultation i frågor som rör det samiska folket. Sametinget avstår konsultation i ärendet och förutsätter att berörd sameby konsulteras.

Trafikverkets svar: Trafikverket tackar för svaret. En konsultationsförfrågan har skickats ut till berörd sameby. Den berörda samebyn kommer, oavsett om de tackar ja till konsultationen eller ej, fortsatt samrådas med inom ramen för vägplanen.

Trafikverket, 903 30 Umeå. Besöksadress: Storgatan 60
Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 010-123 50 00

www.trafikverket.se